

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ด้วยคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

ทศพันธ์ นรทัศน์

ผู้ประสานงาน ชมรม ICT for All, (24 ตุลาคม 2552)

สังคมผู้สูงอายุ | Aging Society

- โครงสร้างประชากรของไทย ได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุ เช่นเดียวกับประเทศต่าง ๆ
- พ.ศ. 2552 ประชากรไทย 63.4 ล้านคนเป็นประชากรสูงอายุประมาณ 7.2 ล้านคน หรือ 11.3% ของประชากรทั้งประเทศ
- ประมาณการณ์พ.ศ. 2558 จะมีสัดส่วนผู้สูงอายุ 15.6 % พ.ศ. 2568, 21.5% และ พ.ศ. 2576, 25%

นโยบายสำคัญเพื่อดูแลผู้สูงอายุ

- การส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ อันมีส่วนลดโรคสมองเสื่อมและภาวะโรคซึมเศร้า
- ตัวอย่างมาตรการและโครงการสำหรับผู้สูงอายุในต่างประเทศ ได้แก่ จัดการศึกษาพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ เพื่อให้ใช้ศักยภาพของตัวเองอย่างเต็มที่ไปกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- การลดอาการซึมเศร้าและโรคที่เกี่ยวข้องกับสมอง เช่น อัลไซเมอร์

กรณีตัวอย่างประเทศเกาหลีใต้

- กระทรวงสารสนเทศและการสื่อสาร (Ministry of Information and Communication: MIC) จัดโครงการการศึกษาไอซีทีสำหรับผู้สูงอายุ (ICT Education for the Elderly)
- โดยร่วมกับสถาบันส่งเสริมการใช้ไอซีทีของเกาหลี (Korea Agency for Digital Opportunity and Promotion: KADO) และขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชน วิทยาลัย ศูนย์สวัสดิการสังคม และศูนย์สวัสดิการผู้ที่อยู่ในวัยเกษียณ เพื่ออบรมทักษะ ICT แก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป เป็นเวลา 20-30 ชั่วโมง

Information Literacy

- (1) ตระหนักรู้ถึงความต้องการสารสนเทศของตนเอง
- (2) รู้ถึงวิธีการในการสืบค้นเพื่อหาข้อมูล/สารสนเทศที่ต้องการ รวมถึงต้องสามารถประเมินคุณภาพของสารสนเทศที่สามารถหามาได้
- (3) รู้จักวิธีการจัดเก็บและเรียกข้อมูล/สารสนเทศมาใช้เมื่อต้องการ
- (4) สามารถใช้ข้อมูล/สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม
- (5) สามารถประยุกต์ใช้สารสนเทศเพื่อสร้างและสื่อสารความรู้

ที่มา : (UNESCO) (2008, Towards Information Literacy Indicators: Conceptual Framework Paper)

กรณีประเทศไทย

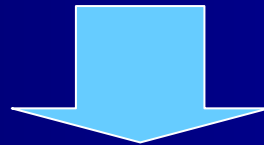
- แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ฉบับที่ 2 ของประเทศไทย (พ.ศ.2552-2556)
- กำหนดมาตรการพัฒนาการเรียนรู้ ICT แก่ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ
- สร้างความร่วมมือกับสภาผู้สูงอายุฯ ซึ่งมีสาขาอยู่ทั่วประเทศ จัดทำหลักสูตรและจัดอบรมความรู้ ด้าน ICT แก่ผู้สูงอายุที่สนใจโดยอาจใช้สถานที่ของมหาวิทยาลัยและ/หรือ สถาบันการศึกษาที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ

สถิติการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ของผู้สูงอายุในประเทศไทย

- รายงานสำรวจการมีการใช้ ICT ในครัวเรือน พ.ศ. 2551 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ
- ประชากรกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป ใช้คอมพิวเตอร์เพียง 5% ใช้อินเทอร์เน็ต 3.4 % จากประชากร 60,345,271 คน
- กลุ่มอายุ 50-59 ปี (จำนวน 7,313,843 คน) ใช้คอมพิวเตอร์ 626,246 คน (8.6 %) ใช้อินเทอร์เน็ต 438,041 คน (6.0%)
- กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป (จำนวน 7,244,133 คน) มีผู้ใช้คอมพิวเตอร์ 106,972 คน (1.5%) มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 60,283 คน (0.8%)
- แสดงให้เห็นว่ายังมีผู้สูงอายุจำนวนมากที่ควรได้รับโอกาสในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อเปิดโลกการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิต

ความต้องการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ

- การดูแลสุขภาพ
- ธรรมะในศาสนาที่นับถือ
- การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับสมาชิกในครอบครัวได้อย่างมีความสุข

สิ่งเหล่านี้ล้วนมีในอินเทอร์เน็ต

ที่มา: วัทนา จันทรโอกุล, ผู้อำนวยการกลุ่มแผนงาน, สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. รายงานการวิจัยความต้องการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนเมืองในสังคมยุคแห่งการเรียนรู้, 2550-2551.

สิ่งที่ชมรม ICT for All ริเริ่ม

ICT for All Initiative

- ร่วมกับ มหาวิทยาลัยรังสิต (RSU) (ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์) จัดการอบรมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต”, 30 พฤษภาคม 2552 เวลา 09.30 -16.00 น. ณ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ โรงแรมสวนดุสิตเพลส เฟส 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- มีผู้เข้าร่วม 110 คน
- มีผู้ส่งบทความวิชาการเข้าร่วม 5 บทความ
- ใช้งบประมาณ 63,926 บาท

บรรยากาศการอบรมสัมมนา

ข้อค้นพบ | Discovery

- ควรแยกอบรมกับสัมมนาออกจากกัน
- มีผู้สูงวัยจำนวนมากที่กระหายใคร่รู้ที่จะเรียนรู้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต แต่ไม่มีคนสอน, ลูกหลานไม่สนใจที่จะสอน
- คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต จะช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงาน, ให้ความบันเทิง, ส่งคมออนไลน์, ใช้ติดต่อสื่อสาร, รับ-ส่ง e-Mail, รู้เท่าทันสิ่งที่ลูกหลานใช้งานคอมพิวเตอร์
- การจัดอบรมแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่ายที่สูง, ต้องมีผู้ช่วยสอนประกบผู้สูงวัยอย่าง 1:2 จึงเป็นความท้าทาย...

ข้อเสนอแนะ

- ลูกหลานควรช่วยสอนผู้สูงอายุในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดี
- หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา ควรจัดฝึกอบรมให้ผู้สูงอายุในราคาที่ถูก หรือไม่คิดค่าใช้จ่าย, กระจายเครือข่ายเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตออกไปทั่วประเทศ
- หลักสูตรอบรมแบบเร่งรัด (2 วัน)—แนะนำเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และระบบปฏิบัติการ, การใช้งาน/สืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์, การรับ-ส่ง e-Mail, การใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย, การเลือกซื้อคอมพิวเตอร์ และแพ็คเกจอินเทอร์เน็ต

การเริ่มต้นเพื่อการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุ

1. ให้ลูกหลานในครอบครัวช่วยสอนวันละเล็กละน้อย
2. ถ้ามีรายได้เพียงพอ ก็ไปสมัครเล่นกับบริษัท/สถาบัน/องค์กรที่
เปิดสอนคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตสำหรับผู้สูงอายุ
(ค่าลงทะเบียนจะอยู่ประมาณ 2,500 – 3,500 บาท)
3. ถ้าไม่มีรายได้เพียงพอจะอย่างไร คำตอบอยู่ที่ทุกท่านจะ
ช่วยกันขบคิดต่อไป?

สถานที่เปิดอบรมคอมพิวเตอร์ผู้สูงอายุ

- โครงการพัฒนาสังคมแห่งความเท่าเทียมกันด้วย ICT กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร www.equitable-society.com
โทร. 0-2505-7054 e-Mail: contact@equitable-society.com
- สมาคมนิสิตเก่า คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย www.shicu.com โทร. 0-2218-5703
- ชมรมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตสำหรับผู้สูงอายุ | OPPY Club (Old People Playing Young Club) www.happyoppy.com
475 อาคารสิริปัญญา โย ชั้น 11 ถนนศรีอยุธยา แขวงถนนพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400 (ใกล้รถไฟฟ้า BTS สถานีพญาไท)
โทร. 0-2248-0270-71, 08-9139-9778 e-Mail: info@happyoppy.com

ถาม-ตอบ

ทศพนธ์ นรทัตน์

โทร. 08-1261-0726

thossaphol@ictforall.org หรือ info@ictforall.org

Website: www.ictforall.org